

УДК 338.2

Бишук Ю.І.

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

ОЩАДЛИВІСТЬ І ЕКОНОМІЧНИЙ РІСТ (ПАРАДОКС ДЖОРДЖА М. КЕЙНСА)

Byshuk Y.I.

THRIFT AND ECONOMIC GROWTH (THE PARADOX OF JOHN MAYNARD KEYNES)

Парадокс Джорджа М. Кейнса формулюється наступним чином: «Чим більше ми відкладаємо на чорний день, тим швидше він настане». Якщо під час економічного спаду всі почнуть економити, то сукупний попит зменшиться, що потягне за собою зменшення зарплат і, як наслідок, зменшення заощаджень. Тобто можна стверджувати, що коли всі економлять, то це неминуче повинно призвести до зменшення сукупного попиту і сповільнення економічного зростання.

Парадокс, визначення яке нам добре знайоме, означає вислів, який позбавлений логічного сенсу і розходиться із загальноприйнятими уявленнями. До цієї категорії можна також віднести і твердження про те, що зростання заощаджень доходів фізичних осіб може стати причиною падіння фактичного обсягу інвестицій і капіталу в економічній сфері.

Класична економічна теорія будувалася на іншому. Формувалась вона на тому, що заощадження, які становлять капітал, який у разі потреби може стати джерелом вкладень, служить стимулом зростання національного доходу. Тобто являє собою резервний інвестиційний фонд.

Але англійський економічний діяч Джордж М. Кейнс створив визначення, що бажання створити матеріальні запаси перевищує прагнення до їх вкладення в країнах, що мають високорозвинену ринкову структуру. Парадокс ощадливості полягає в наступному:

- при зростанні капіталу знижується його ефективність, це обумовлено зменшенням кількості високоприбуткових можливостей для його інвестування;
- зростання життєвого рівня населення призводить до збільшення обсягів його заощаджень.

А це обумовлює скорочення ВВП і сукупного попиту. У результаті цих процесів загальний рівень доходу зменшується на величину, яка перевищує кількість невикористаного капіталу.

Отже, парадокс ощадливості передбачає скорочення достатку населення при одночасному збільшенні його накопичень.

При наявності в країні проблеми неповної зайнятості, парадокс ощадливості призводить до зниження споживчого рівня. Цей процес впливає на величину сукупного попиту. Виробники товарів не здатні реалізувати свій продукт і отримати прибуток. Їх підприємства втрачають свою привабливість в якості об'єкта інвестування. Це призводить до зниження обсягів виробництва, ще більшого зростання безробіття і падіння рівня сукупного доходу.

Саме споживання відволікає на себе більше шістдесяті відсотків всіх витрат населення. Навіть дуже незначні зміни попиту можуть зробити істотний вплив на баланс рівнів національного доходу і зайнятості населення.

Створення точної моделі споживання, певного усередненого алгоритму допомогло б в достатній мірі забезпечити стійкий підйом величини ВВП і ефективно управляти економічними процесами в суспільстві.